VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2022

BERÄTTARNÄTET KRONOBERG

SAGOBYGDEN.SE

VÄLKOMMEN TILL BERÄTTARNÄTET KRONOBERGS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2022

FÖRORD 5

PROGRAMVERKSAMHET 6

PEDAGOGISK VERKSAMHET 10

SAGOBYGDENS MUSIK & BERÄTTARFESTIVAL 14

FOKUSOMRÅDEN 15

VETENSKAPLIGA RÅDET 17

UNESCO 18

NATIONELLA & INTERNATIONELLA MÖTEN 20

PERSONAL 22

ÖVRIGT 23

VÅRA BESÖKARE 24

ORGANISATION 25

ÅRSREDOVISNING 26

FRAMÅTBLICK 2023 27

Välkommen till
INSPIRATIONSDAGEN 7 OKTOBER
SAGOBYGDEN - DET VAR EN GÅNG - SÅ GÅR VI VIDARE
Fredrik Elg
Anna Liljequist
Föreläsare
Petter Ericsson
Föreläsare
Martin Sundin
Föreläsare
Anders Högberg
Föreläsare
Bengt-Göran Söderlind
Moderator

ÅRET 2022 KOMMER VI MINNAS SOM ÅRET DÅ VÄRLDEN ÖPPNADES UPP IGEN

Världen öppnade upp efter pandemin, allt skulle återgå till det vanliga. Tyvärr började 2022 med ett krig, den 24 februari 2022 invaderades Ukraina och demokratin som många av oss tar för givet sattes på prov. Manifestationer hölls i hela världen till stöd för Ukraina. Berättarnätet Kronoberg är en religiös och opolitisk förening som sätter demokrati i första rummet. Vi tror på att ge människor en röst genom att uppmuntra barn och vuxna att berätta. Genom att kunna förmedla sina egna tankar kan man vara med och skapa vår framtid. När vi tillfrågades om att vara en del i Ljungby kommuns manifestation till stöd för Ukraina, blev svaret självklart ja. Med berättelser om vikten av att göra **saker** tillsammans och att alla är viktiga, visade vi vårt stöd för demokrati och fred. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något.

Att ingen kan göra allt, är något jag bär med mig varje dag. Sagobygden arbetar oavbrutet med att trygga och utveckla det immateriella kulturarvet, i vårt fall det muntligt berättandet. Vi möter människor i alla åldrar, engagerade lyssnare och berättare. Vi har sagostunder, vi leker, underhåller, samlar in, spelar in, undervisar och berör. Allt vi gör, gör vi tillsammans.

Vi är flera nya inom verksamheten i år därför är det extra viktigt att både vara och göra saker tillsammans. För att verksamheten ska vara stark och mindre sårbar är vi flera involverade i varje projekt, det finns alltid någon annan som också är insatt i arbetet. När vi reser på olika uppdrag försöker vi i den mån vi kan, att åka flera tillsammans för att kunna dela kunskap och skapa ett engagemang. Att lära av varandra och tillsammans är en styrka, att alla känner sig delaktiga är något som för verksamheten framåt.

Vilket år det har varit!
I början av året fick Sagomuseets ljussättning en välbehövlig uppgradering och en del av utställningen renoverades. Det var en efterlängtad upprustning som återställde magin i utställningen. Ljungby berättarfestival och Musik i Sagobygd fick ett nytt namn Sagobygdens Musik- & Berättarfestival, för att visa på ett tätare samarbete och närvaro i hela Sagobygden. Detta mynnade även ut i gemensamma föreställningar med stöd av Region Kronoberg och Kulturrådet.

Ett nytt landmärke skapades mitt i Ljungby under året, den nya lekparken med huvudattraktionen, en stor Gloso. Detta visade att man kan lyckas väl genom gott samarbete, engagemang och gemensam glädje. En satsning på institutet stärkte samarbetet mellan medlemmarna i vårt vetenskapliga råd. Många idéer och projekt är under utveckling, tack vare god input från akademin (vetenskapliga rådet).
Vid den välbesökta inspirationsdagen i oktober under rubriken ”DET VAR EN GÅNG - SÅ GÅR VI VIDARE. En inspirationsdag utifrån exemplet Sagobygden”, delade vi och det vetenskapliga rådet, med oss av tankar kring vårt arbete och hur vi kan ta nästa steg in i framtiden.

Allt detta kan ingen göra ensam, utan vi gör det tillsammans. Jag vill tacka vår engagerade personal som arbetar varje dag för att utveckla verksamheten och stärka det muntliga berättandet både nationellt och internationellt. Tack till styrelsen som med stöd och uppmuntran ser vår potential och som inte enbart med ord utan också med muskelkraft hjälper oss när vi vårstädar två överfyllda källarförråd eller representerar i montern på Föreningsmässan.

Vi gör det tillsammans. Tack till alla medlemmar som visar sitt stora engagemang. På den efterlängtade medlemsresan till Schweiz, såg vi hur alla tog hand om varandra. Medlemmar i arbetsgrupper, berättare som satsar sin tid och lust i att föra vidare berättartraditionen i Sagobygden och alla ni som lyssnar på berättelserna.

Jag vill också rikta ett sort tack till alla våra bidragsgivare och samarbetspartners i olika projekt, både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Kommunerna Ljungby, Alvesta, Älmhult, Region Kronoberg, Länsstyrelsen Kronoberg, Leader Linné, Institutet för språk och folkminnen, Linnéuniversitetet, Riksantikvarieämbetet, Svenska Unescorådet, Kulturrådet, företag, organisationer och bidragsgivare. Ert stöd bygger verksamheten, allas vår Sagobygd.

Tine Winther
Verksamhetsledare
Sagobygden

PROGRAMVERKSAMHET

SAGOMUSEETS ÖPPETTIDER OCH GUIDNINGAR

Sagomuseet hade under 2022 säsongsöppet 7 juni till 28 augusti, tisdag till söndag mellan kl 12.00–16.30. I år valde vi även att ha extra öppet tisdagar och torsdagar under september månad, då många tyska turister har semester senare på året. 2022 blev året då vi öppnade upp igen utan förbokade guidningar.

Sommarens uppskattade familjeberättande flyttades från och med i år ut permanent till våra sägenplatser. Dessa har tidigare genomförts på museet under sommarmånaderna innan ordinarie öppettider. Det var tre platser i varje kommun i Sagobygden dvs Alvesta, Ljungby och Älmhult, som fick besök av en berättare. Dessa berättarstunder var precis som 2021 mycket omtyckta och välbesökta.

Möjligheten till visning på tyska och danska fanns även i år. Dessa genomfördes tisdagar, torsdagar och lördagar på tyska, onsdagar, fredagar och söndagar på danska. Berättande på tyska stod Dörthe Drewsen och Andrea Hofman för och på danska Tine Winther. Guidningar på engelska ägde rum vid behov.

Under övriga året höll Sagomuseet öppet alla torsdagar kl 12.00-16.00. Nytt för 2022 är att museet bemannas av berättaren Dörthe Drewsen som kan guida på svenska, engelska och tyska.

LOVBERÄTTANDE

Museet har haft extra lovöppet under sportlov, påsklov, höstlov och jullov. Nyhet för året är öppet även under sportlovsvecka 7 då Göteborg och delar av Västra Götalands län samt Jönköpings län hade lov. På sportlovet vecka 8 samt påsklov, besökte berättarpedagogerna även i år Alvesta och Älmhult med familjeberättandet. Vecka 42 genomfördes danskarnas höstlovsvecka med dansk guidning av Tine Winther. Under loven fanns det möjlighet till kreativt skapande utifrån årstid och tema.

EXTRA LOVAKTIVITETER

Under höstlovet genomfördes för andra året det uppskattade Escape-room på Sagomuseet. Detta skapades av elever från berättarkursen på Ljungby Kulturskola, Tove Wadensjö, Zulihan Ismailov, Fatima Ismailov, Meja O Rodrigues, tillsammans med Sagobygdens personal. Besökarna utgick från berättelser som lade grunden till gåtor och ledtrådar, för att inom en begränsad tid lyckas ta sig ut från det symboliskt inlåsta hotellrummet.

Under både höstlov och jullov var det premiär för Rollspelskvällar - Mysteriet på Bolmarö Säteri. Spelledare Jakob Elofsson guidade spelarna in i valda spelkaraktärer för att vidare kunna lösa olika utmaningar och mysterier.

LILLA GALLERIET

Under 2021 har vi haft tre olika utställningar, alla mycket välbesökta. Även i år med ambitionen att koppla en kreativ del för besökarna, som komplement och inspiration till berättelserna de fått till sig från museet. Vår - Keramiker Xanna Åkervinda, Sommar - Illustratör Katarina Strömgård och Höst – Ann-Britt Weidmert, konsthantverkare i pil och ull. Till varje utställning har en vernissage eller finissage anordnats med berättande, konstnärsprat och mingel.

PROGRAMVERKSAMHET *fortsättning.*

UPPSKATTADE BESÖK I SAGOBYGDEN

Under 2022 har många skolklasser besökt oss, bland annat från Halmstad, Strömsnäsbruk, Ljungby och Växjö. Besök från Etnologiska föreningen i Västsverige, specialvisning med fokus på väsen för seniorer och flera grupper från Svenska kyrkan, samt kulturförvaltningen från Gislaved. Sistnämnda gruppen blev inspirerade att berätta själva, vilket utmynnade i berättarworkshop på hemmaplan. Vårt arbetssätt uppmärksammas på många platser och inom olika områden.

Den samiska författaren och berättaren Beate Heide, från det norska berättarnätverket TALE, kontaktade oss för ett besök. Hon var intresserad av att ta del och inspireras av den arbetsmetodik Sagobygdens berättarpedagoger använder. Det blev ett nyttigt utbyte av erfarenheter kring olika sätt att arbeta med berättandet.

SOMMAR I SAGOBYGDEN,

Under månaderna maj–september genomfördes programserien ”Sommar i Sagobygden” i Sagobygdens tre kommuner. Programmen skapas av föreningens medlemmar och anställd personal. Berättarföreställningarna levandegör Sagobygdens sägenplatser och håller berättartraditionen vital. Vi möttes av ett positivt gensvar när vi återgick till normala förhållande i samband med föreställningarna utan förbokning efter perioden med restriktioner. Vi får passa på att tacka för gott samarbete med hembygds. föreningarna och alla berörda medverkande och arrangörer. I år gjordes en extra satsning tillsammans med Hamneda Gästgiveri med berättarprogram fem dagar i rad.

Så lyckat att det återkommer 2023.

Antal program totalt 24 - Alvesta 5, Älmhult 6, Ljungby 13

CAFÉ FONTAINE I VÄXJÖ

I Växjö arrangerades för tionde året i rad berättarkvällar med en huvudgäst och öppen scen för frivilliga berättare på Café Fontaine. Arbetsgruppen har under året bestått av Pelle Olsson, Kjell Nilsson och Vibeke Hyltén-Cavallius. Berättarkvällarna är ett samarbete mellan Berättarnätet Kronoberg, IOGT- NTO Kronoberg och Växjö kommun.

Följande personer har varit gästberättare under året:
19 JANUARI - Jakob Elofsson, Berättarpedagog Sagobygden
24 MARS - Lennart Johansson, VD/Museichef Kulturparken Småland
20 APRIL - Katarina von Bredow, Författare
14 SEPTEMBER - Marina Sundström, Berättare och Lärare
13 OKTOBER - Fredrik Modéus, Biskop Växjö Stift
17 NOVEMBER - Magnus Dahl, Bibliotekarie Växjö Stadsbibliotek och Berättare

PROGRAMVERKSAMHET *fortsättning.*

BERÄTTELSER OCH MUSIK I SOMMARKVÄLL

Traditionen bärs vidare, även denna sommar arrangerade Sagobygden med stöd av Ljungby Kommun den populära programserien under fem måndagskvällar, på Ljungby Gamla Torg scen där berättande och musik stod i fokus. Efterlängtat, vilket märktes av den goda uppslutningen, publiken hittade tillbaka. Fri entré och tillgängligheten lockar en bred publik, där de äldre är mer representerade. Vi får lyfta Moppekvällen som en extra överraskande och lyckad kväll. Mycket folk, som interagerade både inför och under kvällen.

4 JULI - SAKTA VI GÅR GENOM LJUNGBY MED JAZZIGA TONER FRÅN 40–50 TALET - Monica Zetterlunds och andra låtar i svängig jazz-swing takt. Orkester Hanna Elwes med Zäta. Berättare Mia Vickell.

11 JULI - EN LYCKLIG MANS SKJORTA - Sagor och sånger om miljön med berättare Per Gustavsson & Bengt Johansson gitarrist.

18 JULI - VETERANMOPEDER - VARFÖR DENNA KÄRLEKSFULLA PASSION? - Veteranmopparnas afton, inbjudan hade skickats ut till alla klubbar i kommunen. Berättarna Jakob Elofsson, Agneta Json Granemalm och moppeentusiasten Jan ”Räser” Nordström stod på scen.

25 JULI - ÄLVORNAS DANS - Nattlig älvlik dans i ring. Magiska och mystiska ting. Berättare Meja O. Rodriguez och dansare Hedda Holgersson

1 AUGUSTI - GENGÅNGARNA FRÅN KYRKOGÅRDS-BERÄTTANDE - Oväntade favoriter, personligheter som levt i Ljungbytrakten, återkom från tidigare kyrkogårdsvandringar. Berättare: Eva Andersson, Vibeke Hyltén-Cavallius, Agneta Json Granemalm

PROGRAMGRUPPEN

Berättarnätet Kronobergs ideella programgrupp planerar tillsammans med Sagobygdens personal programkvällar som är öppna för såväl medlemmar som allmänheten.

14 FEBRUARI - Vernissage keramiker Xanna Åkervinda och Berättarkväll på Lilla Galleriet

19 MARS - Utflykt Gemla Leksaksmuseum och livsberättande om Pär Lagerkvist

21 APRIL - Skånesägner med Per Gustavsson

19 MAJ - Vandring, berättande på Ljungby Koloniförening

9 SEPTEMBER - After work Boksläpp med författare Annie Karlsson och Berättardags med tipsrunda

24 SEPTEMBER - Sägenrally i Målaskogstrakten

27 OKTOBER - Musik Edith Piaf och berättande på Ljungby Museum

17 NOVEMBER - Om Hagbard & Signes kärlekshistoria med författare Peter Adler

8 DECEMBER - Julfestlig kväll på Sagomuseet

SAMARBETE MED SVENSKA KYRKAN I LJUNGBY

I september månad firade Kulturreservatet Ljungby Gamla Torg 50 år – Sagomuseet höll extra öppet under dagen, Agneta Json Granemalm och Bengt-Göran Söderlind gestaltade och berättade vid två tillfällen, dels på Gamla Kyrkogården, dels på Ljungby Gamla Torg tillsammans med bl a Carl Magnus Gripenhed, Svenska Kyrkan. Samma dag bjöd också Sagomuseet i samarbete med Mathias Boström från Musik i Syd på ett berättarprogram om Kristina Nilsson. Fri entré, och museet var fullsatt.

Det blev Kyrkogårdsvandring vid Annelundskyrkan som också firade 50 år under september. Eva Andersson från Sagobygden m fl medverkade i karaktär med flera berättelser om kända personligheter från beredskapstiden.

PROGRAMVERKSAMHET *fortsättning.*

BOKPRAT

20 AUGUSTI - Möllebergstrollet och de röda stenarna. Eva Fodor och Sven Velander från Anoteket läste ur boken, sjöng och spelade.

9 SEPTEMBER - After work med boksläpp och berättande, tipsrunda och pyssel. Författaren och illustratören Annie Klasson från Vittaryd berättade om sin bok Hur får djurungarna mat?

15 DECEMBER - Julsagor med berättarpedagog Camilla Ek och bokprat med Ljungby författaren Tess Williamson om hennes nya fantasybok Utan dig är jag inget. Denna kväll höll museet extra julöppet med fri entré.

KULTURARVSDAGEN

Varje år, den andra helgen, i september firas Kulturarvsdagen i Sverige, via Riksantikvarieämbetet. Alla som kan bidra med lokala eller digitala arrangemang, där kulturarv och kulturmiljöer står i fokus och där allmänheten bjuds in är välkomna att medverka.

Varje år har ett övergripande "paneuropeiskt" tema som är gemensamt och som Europarådets 46 medlemsländer kan delta i. Varje land kan sen översätta och anpassa till sina nationella förhållanden och händelser.

Sagobygden firade denna dag för första gången 2022 med stor framgång. Årets tema var hållbarhet. Besökarna bjöds in för att lyssna på berättelser och skapa träd av pil, bygga bihotell och sy flaggor av tyg. Under dagen samarbetade vi med konstnären Ann-Britt Weidmert och Hållbar butik i Ljungby.

VÄRLDSBERÄTTARDAGEN I LJUNGBY

Detta år inleddes en tradition i mars som vi hoppas ska bli en återkommande dag när vi firar Världsberättardagen i samarbete med Ljungby Kommun och Ljungby Centrumförening.
Läs mer om dagen under avsnitt "Fokusområden"

VIRTUELLT CACHEEVENT

Detta år har aktiviteten geocaching ökat markant i Sagobygden. Vi har släppt tre nya cacher under året, en fortsättning på vår sagocache-serie, en letterbox-cache* precis utanför muséet samt en virtuell cache** med anknytning till våra sägenplatser.
Vi höll dessutom ett evenemang den 28 maj där vi släppte alla dessa cacher som besöktes av ett femtiotal geocachare som alla ville vara först med att hitta dem. Detta med hjälp från Jonas "Pohacka" Johannesson som har varit en stor hjälp för oss att skapa och utveckla denna del av vår verksamhet.
Per Gustavsson och Jakob Elofsson har haft i uppdrag under året att se över alla Sagobygdens cacher. Personalstyrkan har också fått en fortbildning av Jonas Johannesson om hur geocaching fungerar och hur vi på Sagobygden kan utveckla det.

* En Letterbox-cache är en kombination av en geocache och en brevlåda i samma cache. En brevlåda har en gummistämpel och en loggbok i stället för ett föremål.
** En virtuell cache är en typ av geocache som innebär att man samlar digital information på cacheplatsen istället för att hitta en dold behållare.

PEDAGOGISK VERKSAMHET *fortsättning.*

LINNÉUNIVERSITETET

För nionde gången genomförde vi två distanskurser Muntligt berättande i förskola och skola på 15 poäng i samarbete med Linnéuniversitetet, vår och höst. Varje kurs innehåller fyra fysiska träffar. Vårens kurs avslutades under årets musik- och berättarfestival, där deltagarna deltog i workshops och upplevde föreställningar. Höstterminens studenter avslutade med en mindre berättarfestival med inbjudna gäster.

Vi har fått möjlighet att träffa blivande lärare i utbildningarna till förskollärare, upp till åk 3 lärare, åk 4–6 lärare och fritidslärare i både Växjö och Kalmar. Vi har även haft en fortbildning för fritidslärare samt en digital workshop för förskollärare.

BESÖK AV STUDENTER

Under året har vi haft besök av studenter främst från Linnéuniversitetet i samband med uppsatsskrivande och examensarbeten (mastersarbeten). En student gick kurs i visuell kommunikation för att bidra till ett hållbart samhälle. Hon valde tre av våra sägenplatser för att visualisera dem i konstnärlig form med syftet att återberätta dem i bildform och låta dem leva vidare i ny skepnad.
En annan student skrev sin masteruppsats i arkeologi med inriktning mot myter och berättelser som finns om platser av arkeologiskt intresse. Syftet var att undersöka hur berättelserna fungerar ur ett etnologiskt perspektiv och vad berättelserna eventuellt kan tillföra förmedlingen av platser inom den publika arkeologin.

SMÅLÄNDSKA SAGOR - SAGOR FÖR ALLA - FÖR DELTAGARE MED FUNKTIONSVARIATIONER

Under hösten genomfördes ett uppdrag från biblioteksutveckling Blekinge-Kronoberg, ett läsfrämjande projekt med tre träffar i Tingsryd med unga vuxna/vuxna, fem träffar i Markaryd/Strömsnäsbruk för åk 7-9 samt fyra träffar i Växjö för åk 4-6. Det var ett samarbete mellan berättarpedagog, bibliotekarier, pedagoger och framför allt deltagare. Utifrån olika berättelser skedde återberättande, sagolek, sång/musik och skapande. Stor glädje och kreativitet!

SAGOSTUNDER PÅ BIBLIOTEK

Sagobygdens berättarpedagoger har på uppdrag av Ljungby kommunbibliotek ansvarat för de kommunala sagostunderna under hela året, där varje sagostund blir ett unikt tillfälle.
Vi träffade lyssnare i alla åldrar på biblioteken i Ljungby, Lagan och Lidhult. Till vår glädje har vi förstått att sagostunderna har inspirerat både barn och vuxna att våga berätta mer. Så glädjefullt! Årets berättarpedagoger har varit; Camilla Ek, Mia Vickell, Jakob Elofsson och Siw Svensson.

KULTURSKOLAN

Sagobygden har under 2022 fortsatt det goda samarbetet med Ljungby kommuns kulturskola i ämnet ”Muntligt berättande” med en 25% tjänst som delats mellan Camilla Ek och Mia Vickell. Under året har eleverna framträtt offentligt vid flera tillfällen: Världsberättardagen, Kulturskolans vattenturné, Escape-room, Kulturskolans julavslutning på Grand, Julfestlig kväll på Sagomuseet och Sagobygdens digitala adventskalender på Facebook.

FORTBILDNING EXTERNT

AUDIOGUIDNINGAR FÖR RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Genom Riksantikvarieämbetets (RAÄ) regi höll Sagobygdens pedagog Jakob Elofson en digital workshop med tema audioguidning. Deltagarna fick tips på uppbyggnad av en audioguidning genom olika berättartekniker, om struktur för användning av styrkor i förinspelat material och hur man minimerar svagheterna. Workshopen fick bra feedback både från deltagare och RAÄ.

BERÄTTARWORKSHOP ÖRKELLJUNGA

Camilla Ek, Sagobygdens berättarpedagog gav på Örkelljunga skola en föreläsning samt berättarworkshop för förskollärare med temat: Språket i leken.

BERÄTTARINSPIRATION

Kyrkängens förskola i Halmstad sökte inspiration för att arbeta med sagor i deras barngrupper. Camilla Ek höll en workshop på Sagomuseet.

PEDAGOGISK VERKSAMHET *fortsättning.*

SKOLOR

Vi har fortsatt med Sagobygdens skapande skola-program, nu utan de restriktioner som pandemin orsakade. Vi har varit i förskolor och gjort sagolek i Ljungby, Alvesta, Traryd, Markaryd, Strömsnäsbruk, Timsfors, Halmstad, Vittaryd, Skånes Fagerhult och Åsljunga.

Vi har även arbetat med de efterfrågade programmen Värdefulla sagor och Gränslösa sagor samt berättarföreställningar för och med elever i grundskolan i Alvesta, Halmstad, Växjö och Ljungby.

Berättarrazzia. I samband med världsberättardagen överraskades alla åk 7 i Ljungby kommun av besök från Sagobygdens berättarpedagoger, som oanmälda dök upp i klassrummen under pågående lektioner för att berätta en historia, för att sedan gå vidare till nästa sal. Varje klass fick tre berättelser vardera. Mycket roligt!

På Kungshögskolan, genomfördes för tredje året ett kombinerat svenska- och slöjdprojekt i åk 8. Eleverna började projektet med att komma till Sagomuseet för att lyssna på berättelser och ta kort på föremål. Sedan fick de besök av berättarpedagogerna i klassrummet, där de genomförde en berättarworkshop. Eleverna skapade utifrån detta egna berättelser på olika sätt och i olika material - muntligt, broderi och koppar.

Skillingaryds skola var en av de som fick uppleva Sagor i skogen. Även Genarp, Skåne, fick ta del av berättade om natur, människor och folktro, under en friluftsdag.

SAGOTÄVLINGEN

Sagobygden och Ljungby kommun anordnade den årliga sagotävlingen för kommunens åk 5. I år var temat Förklaringssagor där eleverna fick välja en av fyra givna frågor att utgå ifrån när de skulle skriva sina egna berättelser. Dessa frågor var: Hur fick igelkotten sina vassa taggar?, Hur gick det till när eldflugan började lysa?, Hur kom stjärnorna upp på himlen? , Hur fick björken sina svarta fläckar?

Prisceremonin genomfördes på Sagomuseet och prisutdelaren var Maria Monie.
1: a pris Adrian Einarsson från Lidhultskolan med ”Hur det gick till när eldflugan började lysa”
2: a pris delades mellan Johannes Elisson från Bolmsöskolan med ”Hur eldflugan började lysa” och Elvira Larsson från Astradskolan med ”Den trista himlen”.

Nytt för i år, var att samtliga elever i åk 5 kom till Sagomuseet för att få inspiration utifrån årets tema, innan de skulle börja skriva sina egna sagor. En fantastisk upplevelse både för elever och pedagoger.

PEDAGOGISK VERKSAMHET *fortsättning.*

BERÄTTANDE PÅ LEKTERAPIN I VÄXJÖ

Under 2020–2021 genomförde vi projektet Kultur i vården som möjliggjordes av Region Kronoberg. I projektet fick vi bland annat chansen att berätta på Lekterapin i Växjö. Hösten 2022 blev vi åter inbjudna av Lekterapin, denna gång i sjukhusets eget regi. Barn, föräldrar och personal har lyssnat och skapat egna berättelser.

SÄGENRESAN SVERIGE - EN DIGITAL KARTA

Sägenresan Sverige lanserades i samband med ett seminarium under Sagobygdens Musik- & Berättarfestival i år. Den främsta målgruppen är elever och lärare på låg- och mellanstadiet och syftet är att tillgängliggöra det immateriella kulturarv som sägner utgör samt inspirera till muntligt berättande. Projektet har genomförts genom stöd från Riksantikvarieämbetet.
Läs mer om projektet under avsnitt ”Internationella möten, Avslutade projekt”.

DIGITAL NÄRVARO

Efter två år med pandemi, har vi lärt oss mycket om hur och när vi kan utnyttja de digitala kanalerna på bästa sätt. Vi har idag många möten med samarbetspartners både nationellt och internationellt via Zoom. Att kunna genomföra möten digitalt har gjort det möjligt att träffas oftare, vilket är gynnsamt för våra olika projekt. Zoom/Teams gör det möjligt för människor att delta i våra utbildningar på ett helt nytt sätt och vi ges också möjligheten att delta i konferenser och seminarier som inte varit självklart utan den digitala närvaron, dvs tillgängligheten har förbättrats

Här är delar av vår digitala närvaro under 2022;

- Webinar med Österbotten
- Geocachingevent - digitala cacher
- Digitala workshops för förskolelärare
- Digital kurs i audioguidning för museipedagoger
- Digital adventskalender
- Sägenresan Sverige, fortsatt digital utveckling
- Framtidsscenarier för en stads politiker och

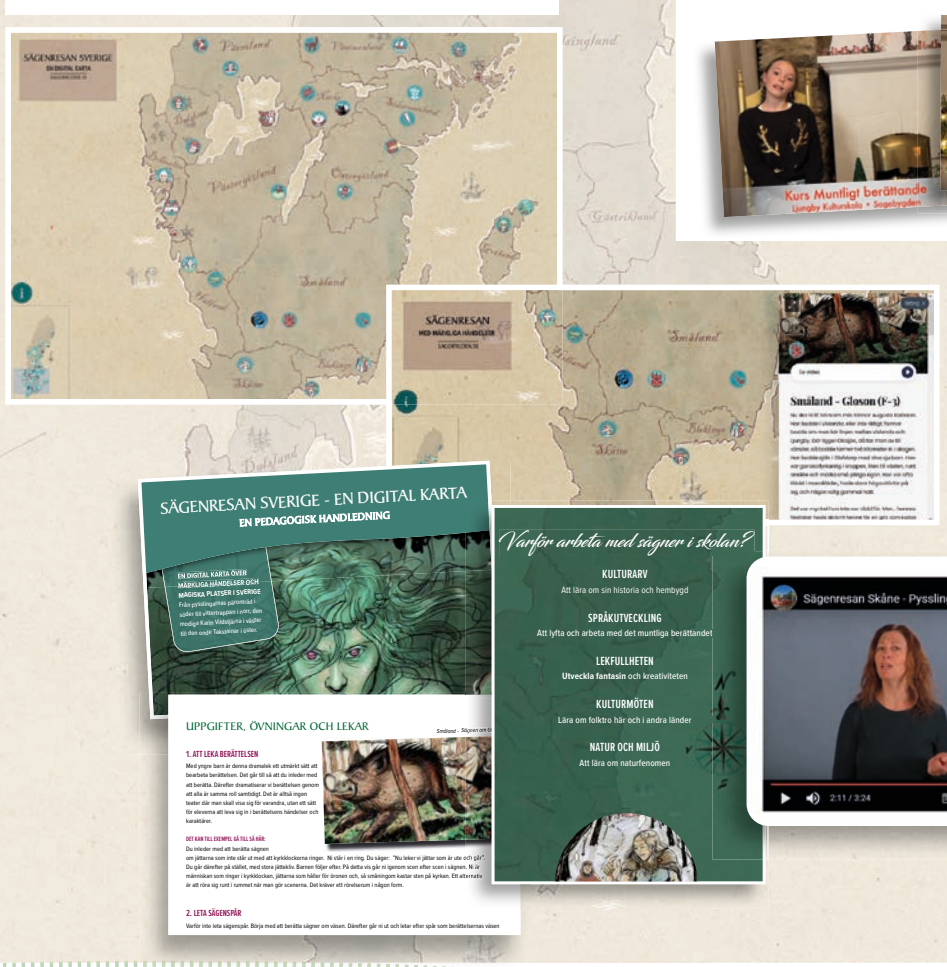

SAGOMUSEET UPPGRADERAS

Sagomuseet har haft många besökare under åren sedan det öppnade 1 april 1999, och det är oundvikligt att det uppstår en del slitage.

2022 blev året då vi satsade på att förnya all belysning i utställningen. Vi tog kontakt med belysningsdesignern Conny Åhs, som var med och skapade den ursprungliga ljussättningen. Han tackade ja direkt till uppdraget när han fick vår förfrågan.

Nya LED-lampor installerades, finurliga lösningar växte fram, nya riktningar med lampor har tillsammans lyft hela utställningen i alla rum och vrår. Med ny teknik och Connys skicklighet upplever besökaren idag den ursprungliga magin på museet, upphöjt med en nutida touch och finess.

I och med denna uppgradering har vi investerat ekonomiskt långsiktigt och hållbart. Detta har också inneburit en minskad elförbrukning och ökat säkerheten då de äldre armaturerna genererade mycket värme.

Till sin hjälp hade Conny Åhs Björn Gullander som med den äran har hjälpt oss under alla år med Sagomuseets belysning. Utställningen har också fått ny färg på utvalda platser, vepor har iordningställts och barnens fantasirum har fått nytt draperi och en magiskt kista. Dessa uppdateringar stod våra konstnärer Mia Einarsdotter och Kjell Sundberg för.

SAGOBYGDENS MUSIK- & BERÄTTARFESTIVAL

SAGOBYGDENS MUSIK- & BERÄTTARFESTIVAL

Efter två år med restriktioner till följd av pandemin kunde vår årliga berättarfestival sedan 1990, genomföras med full kraft igen på sin ordinarie tid i juni med såväl nationella som internationella berättare och musiker! En stor nyhet för i år var att festivalen bytte namn från Ljungby Berättarfestival och Musik i Sagobygd till Sagobygdens musik- & berättarfestival. Vi vill genom namnbytet förstärka verksamheten i hela Sagobygden samt vårt långvariga samarbete med vår medarrangör Musik i Syd som pågått sedan 2008. Vi vill också uppmärksamma det rika kulturarv och den berättartradition som finns i Sagobygden.

Under årets festival den 16–19 juni återgick vi till våra uppskattade festivalpass, för mesta möjliga upplevelse för publiken! Vi hade över lag god beläggning på de flesta programpunkter och ökade i antalet festivalbesökare mot föregående år. Det blev fyra välfyllda och berikande dagar med ett brett program. Det erbjöds workshops, seminarier, berättarföreställningar, konserter, familjeföreställningar, utställningar och internationella utbyten. Vi fortsatte också med våra festivalpaket där vi närvarar i Sagobygdens samtliga kommuner. I varje kommun spelades tre föreställningar med olika inriktningar: ett familjeberättande samt en berättarföreställning och en konsert för en mer vuxen publik.

Från och med 2022-års festival har samtliga familjeberättanden under festivaldagarna fri entré. Familjeberättande sker i form av en familjefestival samt enskilda föreställningar. Vi arbetar med de globala målen för hållbar utveckling där ett av målen är att alla barn ska ha rätt till kultur och fritidsaktiviteter oavsett livsvillkor. Genom att ha fri entré på vår familjefestival och familjeberättanden, kan vi skapa tillgänglighet och inkludering för alla barn.

FESTIVALUTVECKLING I SAGOBYGDEN

Under 2022 påbörjades ett samverkansprojekt mellan Sagobygden och Musik i Syd i syfte att utveckla en metod för att skapa platsspecifika kombinerade musik- och berättarverk utifrån de sägenplatser som finns i Sagobygden. Verken utgår från traditionella berättar- och musiktraditioner med öppenhet mot samtida och experimentella uttryck. Under 2022 gjordes pilotprojektet ”Näcken i Blädinge”, vilket kombinerade berättande och en ljudpromenad. Produktionen riktade sig till barn i alla åldrar och framfördes vid Kyrkviken i Blädinge samt Destination Möckelsnäs.

MICKELPRISET 2022

Tilldelades Västanå Teater för en 50-årig gärning som skapat ett alldeles eget och starkt berörande berättarspråk, där berättelser, dans, musik och dräkter förenas. Under ett halvt sekel har teatern inspirerats av det folkliga muntliga berättandet och särskilt den värmländska berättartraditionen och skapat föreställningar både för barn och vuxna utifrån sagor, sägner och folktro.

SAGOBYGDENS MUSIK- & BERÄTTARFESTIVAL

Den första festivalen arrangerades 1990 under en helg, där ett gäng entusiastiska berättare från hela landet träffades i Ljungby trakten. Det berättades i brasans sken, på arbetsplatser, bibliotek, gator och torg. Sedan dess har festivalen vuxit, både i utbud och artister. I dag kan du uppleva såväl lokala som internationella berättare och musiker. Sedan några år skapas festivalen tillsammans med Musik i Syd, med ett program som erbjuder något för alla åldrar och smaker. Vi tackar Per Gustavsson och kompanjonen Bengt Göran Söderlind för denna synnerligt goda idé. Festivalen är idag Nordens äldsta återkommande festival!

Du är varmt välkommen!

FOKUSOMRÅDEN

MUNTLIGT BERÄTTANDE ÄR ETT AV FYRA FOKUSOMRÅDEN I LJUNGBY KOMMUN

Ljungby kommun har som vision att formulera en framtid tillsammans, 35 000 invånare år 2035. I arbetet mot visionen har Ljungby kommun tagit fram en omvärldsanalys, byggd på forskning, statistik och idéer från workshops.
Visionen ska alltså visa vart kommunen är på väg. Och med rätt fokus kan visionen nås. Med andra ord kan kommunen genom att utse fokusområden bestämma vad som är extra viktigt för oss att fokusera på för att nå dit vi vill. Med fokusområden blir det lättare för hela organisationen att avgöra vilka aktiviteter och utvecklingsprojekt som leder till visionen.

DE FYRA FOKUSOMRÅDENA ÄR

- Öka attraktiviteten mot gruppen unga vuxna och etablera lockande levnadsmiljöer
- Inled ett arbete som stödjer utveckling kring relevanta vattenfrågor i Ljungby kommun
- Utveckla arbetet kring berättartraditionen
- Näringsliv

De utvalda fokusområdena har skapat och medverkat vid olika insatser tillsammans med Ljungby Kommun under året.

UKRAINA

I mars anordnade Ljungby kommun en manifestation mot kriget i Ukraina på Lilla Torg, där Sagobygdens berättare bjöds in att medverka. Eva Andersson och Jakob Elofsson berättade om vikten av att vara enade.

Ljungby

Ljungby blickar ut över havet – mot nya vänner

SENASTE NYTT ALLTID PÅ WEBBEN

STUDIEBESÖK I DANMARK

I slutet av april bjöd Ljungby kommun med två fokusområden till Norddjurs kommun i Danmark, Näringsliv och Muntligt berättande. Ett samarbete planeras med huvudorten Grenå som har mycket gemensamt med Ljungby. Kommunerna har ungefär lika många invånare och liknande företagsamhet. Grenå visade oss Estrup Herregårdsmuseum, Det Grönne museum, Dronningens Ferieby, Kysthotellet och Kattegatcentret samt bjöd in till samtal med företagare från området. Ett inspirerande möte som framöver kan ge många nya möjligheter för Ljungby kommun och Sagobygden.

FOKUSOMRÅDEN *fortsättning.*

VÄRLDSBERÄTTARDAGEN

Vid millenniumskiftet under en berättarfestival, kläckte berättargurun Ulf Ärnström en idé om hur man skulle kunna lyfta och sprida det muntliga berättande. Han menade att vi behövde något återkommande, som en dag då alla berättare skulle berätta under samma tema. Detta blev startskottet till det vi idag känner som Världsberättardagen som firas varje år den 20 mars i Europa, Asien, Afrika, Nord och Syd Amerika samt Australien.

I Ljungby Kommun där Världsberättardagen såg dagens ljus har man tidigare inte firat detta någon gång, vilket man 2022 ville ändra på. Under vecka 12 firades och fylldes Ljungby med berättelser.

Alla särskilda boenden fick besök av berättare. Samtliga elever i åk 7 fick oväntade besök av våra berättarpedagoger där de genomförde berättarrazzia och under långlördagen fanns berättare på plats i 15 olika butiker runt omkring i Ljungby. Ett stort firande på Lilla Torg ägde rum tillsammans med fokusområdet vatten och kulturskolan. Det spelades, gavs tal av kommundirektören Jennie Vidal, Juha Rankinen, föreståndare för forskningsstationen Bolmen och vår egen verksamhetsledare Tine Winther. Ljungbyborna fick skriva sina drömmar om framtiden på vattendroppar som fick pryda två björkar, speciellt placerade på torget för ändamålet.

INVIGNING AV LEKPLATSEN MED GLOSON

I november var det invigning av en ny lekpark i Järnvägsparken i centrala Ljungby. Temat för den nya lek- och mötesplatsen är väsen och folktro. En sex meter lång och tre meter hög Gloso (huvudattraktionen) är full av lekmöjligheter, även när mörkret lägger sig (genom effektfull ljussättning). Lekparken är skapad i samarbete mellan Ljungby kommun och Sagobygden utifrån muntligt berättande som fokusområde. Under invigningen talade Mathias Thuen som har varit projektledare för hela processen, Anne Karlsson (S), Lars-Ove Johansson (C) samt Sagobygdens Tine Winther.
Berättarpedagogerna Camilla Ek och Jakob Elofsson bjöd på historier och skattjakt.

VETENSKAPLIGA RÅDET

VI KNYTER FORSKNING TILL BERÄTTANDE

Diskussioner har pågått under längre tid kring hur man på olika sätt kan knyta forskning till berättande. För att utveckla Sagobygdens verksamhet inrättades under 2022 ett vetenskapligt råd. Rådet har till uppgift att, utifrån vetenskapliga rön, följa organisationens arbete, stödja och kritiskt granska och återkoppla med synpunkter för att inspirera och förbättra en pågående metodutveckling. Åtta forskare inom pedagogik, etnologi, arkeologi, IT och entreprenörskap fick frågan om de ville ingå i ett vetenskapligt råd, samtliga svarade ja.

OLA HENRICSSON
Lektor i pedagogiskt arbete vid Institutionen för didaktik och pedagogisk profession vid Göteborgs Universitet

LIZETTE GRADÉN
Universitetslektor, docent vid Lunds universitet, avdelningen för etnologi, Institutionen för kulturvetenskap

TOM O´DELL
Professor, Lunds universitet, avdelningen för etnologi, Institutionen för kulturvetenskap

FREDRIK SKOTT
Folklorist och chef för Institutet för språk och folkminnen i Göteborg, docent, sekreterare Kungl. Gustav Adolfs Akademien

BODIL PETERSSON
Professor i arkeologi med inriktning kulturarv vid Linnéuniversitet

ANDERS HÖGBERG
Professor i arkeologi, föreståndaren för Centrum för tillämpat kulturarv vid Linnéuniversitet

CHARLOTTE MAGNUSSON
Tekn dr, docent, Certec, Institutionen för designvetenskaper, Lunds Tekniska Högskola

MARINA JOGMARK
Fil.dr., universitetslektor vid Linnéuniversitetet, Institutionen för organisation och entreprenörskap, Kalmar

Styrelsen beslöt under 2021 att göra en satsning genom att anställa utredaren Fredrik Elg på 50% för att undersöka möjligheterna kring ett institut. Tyvärr fick Fredrik Elg avsluta sin anställning efter fyra månader på grund av sjukdom. Sagobygden kommer att lägga fokus på ett förtätat samarbete med vetenskapliga rådet för fortsatt arbete.

INSPIRATIONSDAGEN

7 oktober genomfördes en heldagskonferens på Campus Garvaren med rubriken;

DET VAR EN GÅNG - SÅ GÅR VI VIDARE -
En inspirationsdag utifrån exemplet Sagobygden.

Martin Sundin, generaldirektör, Institutet för språk och folkminnen höll öppningstal, varefter Sagobygdens personal tillsammans med ordförande Per Gustavsson berättade om verksamheten samt visade ett 50 tal gäster Sagomuseet. Samtliga i vetenskapliga rådet gav sin bild av immateriellt kulturarv och vilka möjliga utvecklingsområden för Sagobygden de ser utifrån deras expertområden. Dagen avslutades med en paneldiskussion ledd av styrelseledamoten Bengt-Göran Söderlind som även höll ihop dagen som konferencier.

UNESCO

ENGAGEMANG I KONVENTIONEN

Berättarnätet Kronoberg är en ackrediterad NGO (Non-Governmental Organization) som har varit en av de aktörer från civilsamhället som engagerat sig i Unescos 2003-konventionen, om tryggandet av det immateriella kulturarvet.

Institutet för språk och folkminnen (Isof) leder och samordnar Sveriges arbete med konventionen. Arbetet är organiserat i fem så kallade noder (’knutpunkter’) som ansvarar för olika delar av det immateriella kulturarvet. Varje sådan nod samordnas av en eller flera expertmyndigheter, och består av ett nätverk av exempelvis utövare, ideella föreningar, forskare och kulturarvsinstitutioner. Berättarnätet Kronoberg är med i noden för muntliga traditioner och uttryck, sociala sedvänjor, riter och högtider som leds av Isof och Nordiska museet.

Under året har Berättarnätet Kronoberg fortsatt det goda samarbetet med Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksantikvarieämbetet och Statens musikverk samt övriga organisationer som Isof och Svenska Unescorådet.

COM17 - STORT MÖTE I MAROCKO

Unescos mellanstatliga möte för skydd av det immateriella kulturarvet genomfördes i Marockos huvudstad Rabat. Här deltog verksamhetsledare Tine Winther och berättarantikvarie Lina Midholm. Mötet som pågick under sista veckan av november månad, var mycket lärorikt.
Nya nätverkskontakter knöts och projektidéer formades inom The ICH NGO Forum en plattform för kommunikation, nätverk, utbyte och samarbete för icke-statliga organisationer ackrediterade av UNESCO för att tillhandahålla rådgivande tjänster till den mellanstatliga kommittén inom ramen för 2003 konventionen.

NORSKA KULTURRÅDET

Sagobygden fick inbjudan till en nordisk konferens om samiskt immateriellt kulturarv. Målet med konferensen var att öka förståelsen för och medvetenheten om det samiska immateriella kulturarvet med utgångspunkt i bärkraftig utveckling. Tine Winther tillsammans med Sagobygdens tidigare verksamhetsledare, Meg Nömgård, deltog för att berätta om hur arbetet gått till för vår ackreditering och listning på Unescos register för immateriella kulturarv, och hur processen kommer fortsätta.

DET IMMATERIELLA KULTURARVET

FN-organet Unesco arbetar bl.a. för att trygga det immateriella kulturarvet. Med det immateriella kulturarvet menas det kulturarv som handlar om levande traditioner. Det som förmedlar kunskaper mellan generationer och som kan föra oss samman; ritualer vid olika högtider, hantverks-, mat- och yrkestraditioner, sånger och lekar, sagor och sägner. Ett exempel på ett sådant kulturarv är det muntliga berättandet.

2011 ratificerade Sverige Unescos konvention om tryggandet av det immateriella kulturarvet. Sagobygden är en av de svenska kulturorganisationer som blivit ackrediterade av Unesco för arbetet med att lyfta fram sagor, sägner och folktro som en del av ett svenskt kulturarv. Ackrediteringen betyder bl.a. att vi är rådgivande till Unesco inom den här konventionen.

I mars 2017 nominerade Sveriges regering Sagobygden till Unescos register över goda metodiska exempel på hur man kan arbeta för att trygga det immateriella kulturarvet.

I november 2018 blev Sagobygden upptagna på registret och detta är vi mycket stolta över!

NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA MÖTEN

STEINKJER

I början av året besökte vi vår vänförening Hilmar i Steinkjern Norge, där de fått möjlighet att undervisa barn och unga i muntligt berättande. Vi var där för att inspirera och hålla en workshop på två dagar för berättare från Steinkjer och Trondheim.

KAUNAS KULTURHUVUDSTAD 2022

EU-kommissionen utsåg Kaunas i Litauen till kulturhuvudstad under 2022. Växjö och Kaunas har varit vänorter sedan 1990. För att fira Kaunas bjöd Växjö kommun in både Musica Vitae och Sagobygden för att skapa en gemensam föreställning som skulle framföras på scenen i Kaunas gamla stadsdel. Föreställningen blev en succé och upprepades i Linnéparken i Växjö under Scensommarprogrammet.

ERASMUS +

Projektnamn: “One voice, many stories. Storytelling as a vehicle for Social Inclusion Active Citizenship”. One voice, many stories, finansernas av EU genom Erasmus+ medel. Där är våra projektpartners Irland (The Social and Health Education Project Ltd), Spanien (Centro de Educación de Adultos García Alix) och Lettland (Suiti Cultural Heritage Foundation).

Pandemin slog hårt mot detta projekt under 2021, vår partner från Slovakien (PROACADEMY) fick lämna projektet på grund av konkurs. Dock kunde två av de planerade besöken genomföras.

Tine Winther och Jakob Elofsson besökte Lettland i juni, där de fick inblick i vikten av berättelsen kring ett immateriellt kulturarv.
Suiti är ett litet katolskt samhälle i den protestantiska (lutherska) västra delen av Lettland. Sång, säckpipa, mat och färgglada dräkter med lång tradition är en del av det stora kulturarv Suiti för vidare till nästa generation.
I september gick resan till Irland och vår partner i Cork, som erbjuder kurser i personlig utveckling med berättande i fokus.

I mars 2023 kommer vi att mötas i Spanien för att därefter avsluta projektet under Sagobygdens Musik- & Berättarfestival 15–18 juni 2023.
Erasmusprojektets aktivitet i Sagobygden är en grupp unga vuxna i åldern 18–25 som under Jakob Elofssons ledning lär sig berättarteknik för att kunna berätta minnen och tankar om att vara ung idag i Ljungby.

NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA MÖTEN *fortsättning.*

LIVSVIKTIGA BERÄTTELSER

Projektet påbörjades under 2020 och målet är att komplettera Sagobygdens befintliga sägenplatser med samtida berättelser från 1900-talets andra hälft och framåt. Genom platsbundna berättelser kan vi orientera oss i landskapet, sprida lokalhistoria och skapa möten över generations- och kulturgränser. I dessa möten ska olika typer av platsberättelser lyftas fram som ett värdefullt immateriellt kulturarv; platserna ska märkas ut och berättelserna tillgängliggöras genom digital teknik. Detta blir en utveckling av Sagobygden som besöksmål och bidrar till hållbar turism.

Vi samarbetar här med Kultur Österbotten i Finland och deras projekt Livsviktiga traditioner. Projektet har fått bidrag från Leader Linné Småland. En liten delegation besökte Sagobygdens Musik & Berättarfestival under några dagar för att inspireras, nätverka och delta på föreläsningar och se föreställningar.

På grund av corona har projektet blivit förlängt till sista juni 2023. Under 2022 har vi äntligen kunnat genomföra berättarcaféer samt delta i bland annat språkcafé på Alvesta bibliotek och träff på ABF Ljungby. Den 24 februari genomförde vi webbinariet Att kommunicera sin tradition. Om muntliga traditioner och tryggande av kulturarv tillsammans med Kultur Österbotten. Det var 29 anmälningar till webbinariet som även lades ut på YouTube där videon har setts ca 170 gånger. Under Sagobygdens musik- och berättarfestival genomfördes två seminarier där Kultur Österbotten deltog; Livsviktiga berättelser och Stories that matters.

THE NORDIC AND BALTIC NETWORK ON INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

Sagobygden är en av grundarna till det Nordiskt-Baltiska nätverket (som startade 2015). Sagobygden är medlem i projektstyrelsen och är aktiv redaktör av projektets hemsida www.safeguardingpractices.com.

Under 2022 har ett mindre antal medlemmar ur nätverket fått tillfälle att skugga varandra och under Sagobygdens Musik- & Berättarfestival fick nätverket möjlighet att träffas för att formalisera nätverket ytterligare med skrivande av stadgar och en formell styrelse, där Tine Winther valdes till sekreterare.

Ett seminarium genomfördes under festivalen där flera av Unesco listade projekt fick möjlighet att presentera sitt immateriella kulturarv. Seminariet streamades och nådde en bred publik över stora delar av Europa. Arbetet under 2022 gjordes möjligt med medel från nordisk kulturkontakt. Nätverket sökte nya medel hos nordisk kulturkontakt under hösten 2022 och fick beviljat medel för ytterligare aktiviteter under 2023.

LIVETS BERÄTTELSER

Livsberättargrupp för personer 65+ genomfördes under året. Deltagarna träffades och delade minnen från livets många händelser, och personalen genomgått fortbildning. Projektet har genomförts med stöd av Kamprad-stiftelsen.
Läs mer om projektet under avsnitt Avslutade projekt.

AVSLUTADE PROJEKT 2022

Genom bidragsgivare har vi möjlighet att utveckla vår verksamhet inom många områden. Under 2022 avslutade vi två betydelsefulla projekt:

LIVETS BERÄTTELSER

Livets viktiga berättelser genomförde vi med stöd av Familjen Kampradsstiftelsen, projektet som skulle löpa över ett år (2020) men förlängdes och omplanerades pga. pandemin. Vi fick medel för att möta tre målgrupper;

1. NYBLIVNA PENSIONÄRER som efter pension känner sig vilsna i sin nya roll och som vill delta i gruppsamtal under en längre, sammanhängande period.
2. PERSONER SOM NYLIGEN FÅTT EN DEMENSDIAGNOS och är i behov av aktiviteter för att träna sin kognitiva förmåga.
3.DEMENSDRABBADE ÄLDRE PÅ SÄRSKILDA BOENDE, där berättande kan stimulerar goda samtal.

Livsberättargrupper genomfördes, öppna berättarstunder på mötesplatser i Sagobygdens tre kommuner och kurser i berättande för personal på särskilda boenden.

Vår omplanering och flexibilitet gjorde att vi kunde genomföra mer än vi först befarade när pandemin slog till. Vi har haft många fina möten, skratt och tårar så som livet är. Genom personal på flera boenden där vi träffade våra lyssnare har vi förstådd att glädjen över att få en stund att dela sitt liv med andra har haft positiva effekter på antalet timmar med hjälp, hemtjänst och medicinering.

Deltagarna träffades under 10 veckor och delade minnen från livets många händelser. Omsorgspersonal i Ljungby har gått workshop i berättande, tidigare har även personal i Alvesta och Älmhult genomgått fortbildning. Under hösten genomfördes fem tillfällen i samtliga kommuner med berättarföreställningar öppna för alla 65+ i kommunerna. Dessa var välbesökta.

SÄGENRESAN SVERIGE - EN DIGITAL KARTA

Sägenresan Sverige, lanserades i samband med ett seminarium under Sagobygdens Musik- & Berättarfestivalen i juni. Ulrika Pettersson (grundskolelärare, Värnamo kommun) och Lena Rosander (grundskolelärare, Kungsbacka kommun) som varit aktiva medlemmar i projektets referensgrupp redogjorde för hur kartan kan användas i skolan enligt läroplanen samt i flera ämnen. Illustratören Katarina Strömgård berättade hur hon arbetat med illustrationerna i kartan. Projektet påbörjades under 2020, och är en tecknad digital karta över Sverige med två sägner från varje landskap.

Referensgruppen har bestått av, förutom ovanstående grundskolelärare; Per Gustavsson (berättare och författare) Tommy Kuusela (forskningsarkivarie vid Institutet för språk och folkminnen, Avdelningen för arkiv och forskning i Uppsala) Fredrik Skott (avdelningschef vid Institutet för språk och folkminnen, Avdelningen för arkiv och forskning i Göteborg).

Samtliga berättelser är filmade av Björn Gullander. Detta innebär att genom ett klick på ikoner kan användaren se en film där en berättare på ett målande sätt återger sägnen. Det finns även en fördjupad information samt sägnen i text. Den främsta målgruppen är elever och lärare på låg- och mellanstadiet och syftet är att tillgängliggöra det immateriella kulturarv som sägner utgör samt inspirera till muntligt berättande.

Det finns en gedigen pedagogisk lärarhandledning knuten till kartan och sägnerna tillsammans med pedagogiska verktyg ska inspirera till att utveckla barns och ungas berättande, stärka språk och kommunikation, skapa intresse för hembygden och äldre tiders föreställningsvärldar samt källkritiskt tänkande. Det pedagogiska materialet är knutet till aktuell läroplan och kan användas i flera ämnen

Projektet har fått bidrag från Riksantikvarieämbetet.

https://sagenresan.sagobygden.se/

PERSONAL

UTBILDNING HLR

All personal deltog i Hjärt- och Lungräddningskursen som hölls av Kerstin Norén, instruktör fd narkossköterska. Denna ska vara återkommande varje år inför högsäsongen. Både besökare och personal ska känna sig lugna i händelse av ett tillbud.

SAGOBYGDENS BOKCIRKEL - MUNTLIGT BERÄTTANDE

Under några år har medlemmar och anställda haft en studiecirkel där vi läst böcker som anknyter till muntligt berättande och folklore. Syftet har varit att dryfta intressanta frågeställningar och vidga vårt vetande, som också kan omsättas i det praktiska arbetet i Sagobygden.

Under våren har vi läst böcker med anknytning till Mistelås och Slätthögs socknar i den norra delen av Alvesta kommun, dels Gunnar Heléns biografi om Fröken på Tagel, dels flera böcker av Peter Nilsson. Cirkeln avslutades med en studieresa till Tagels gård, Banke kvarn, byn Möcklehult samt Sagobygdens sägenplatser i norra delen av Alvesta kommun.
Sommaren 2023 sker ett större berättararrangemang på Tagels Gård. Där det blir en familjedag med berättande, sägenvandring och guidning på gården.

Hösten 2022 påbörjade vi läsningen av Gunnar Olof Hyltén-Cavallius klassiska verk Wärend och Wirdarne, och nu har cirkeln utökats med än fler anställda. Förhoppningsvis ska läsningen leda till en serie geocacher om Wärend och Wirdarne.

ÖVRIGT

JOURNALISTER OCH TURISTARRANGÖRER PÅ BESÖK

Under året har flera journalister och turist- och researrangörer besökt Sagomuseet och Sagobygden. Destination Småland har organiserat skräddarsydda resor genom Småland för besökarna, och valt ut resmål av extra intresse. Däribland Sagobygden. Det innebär att vi har omtalats i tidningar som Marie Clair från Nederländerna, Daily Telegraph från England samt tidningen Nylon från USA.

MEDELTIDSVECKAN

Vecka 33 åkte Sagobygden på äventyr till Visby på Gotland för att vara med under medeltidsveckan. Jakob Elofsson och Ellen Sjömålen gjorde både reklam för Sagobygden för att sprida medvetenhet om vår verksamhet och höll i föreställningen ”Småländska Sägner” tillsammans med sångaren Sofia Knutsson med god respons.

SVERIGES MUSEER

Sagobygden har sedan 2014 varit medlemmar i den ideella föreningen Sveriges museer. Hösten 2021 engagerade Sagobygden sig i nätverket för volontärarbete som Sveriges museer driver, här är nu Tine Winther med i arbetsgruppen som organiserar två träffar om året. Under Sveriges museers vårmöte som i år ägde rum i Halmstad samlades ett tiotal museer och diskuterade hur vi på bästa sätt kan ta hand om de personer som vill vara med och ta hand om vårt kulturarv. Under hösten var Sagobygden värdar för nio gästande museer från norr till söder. Sagobygden engagerar sig i detta nätverk då vi vill lyfta det stora arbetet volontärer gör inom Sveriges museer, inte minst inom Sagobygden under året med programverksamhet och under Sagobygdens Musik & Berättarfestival.

VI SER IN I FRAMTIDEN

Berättarpedagogerna fick i uppdrag från Region Kronoberg att, utifrån tre olika framtidsscenarion över hur det kan se ut i Kronoberg 2050, som var utarbetade av Sweco, omarbeta dessa scenarion och spela in dem för att användas på seminarium i början av 2023.

ÖVRIGT

NATIONALPARKENS DAG FIRANDE

Vi var på plats under Nationalparkens dag och berättade trollsagor vid sägenplats Trollberget för hela familjen i de magiska omgivningarna.

INVIGNING HAGAPARKEN

När en ny lekplats skulle invigas i Hagaparken i Alvesta så bjöds det på många olika upplevelser för stora och små. Vi var där och hade sagolek tillsammans med publiken.

JULBERÄTTANDE I HUSKVARNA

Vi var i Huskvarna och berättade julsägner för medlemmarna i Husqvarna trädgårdsförening.

JULBERÄTTANDE PÅ RESIDENSET I VÄXJÖ

Landshövdingen bjöd på adventsfika på residenset och inbjudna var invånare i Kronobergs län. Det var särskilt fokus på Ljungby kommun detta år så vi var där och berättade om Sagobygden och bjöd även på en liten julsägen.

BERÄTTARFÖRELÄSNING

Bland tomtar och troll hos DHR (Delaktighet, handlingskraft, rörelsefrihet) i Växjö -

STYRELSEMEDLEM

Kronobergs läns Hembygdsförening – för 2022 blev Sagobygdens Jakob Elofsson invald i styrelsen.

FÖRENINGSMÄSSAN

Ljungby kommun organiserar varje år en föreningsmässa på Ljungby Arena, där föreningar har möjlighet att visa upp sin verksamhet. Efter en tids uppehåll blev det äntligen dags igen, den 23 april stod fyra av Berättarnätets medlemmar Siw Svensson, Agneta Json Granemalm, Vibeke Hyltén Cavallius och Bengt Johansson i en vackert utsmyckad monter, där de mötte nyfikna Ljungbybor.

Läs hela artikeln om Schweiz av Eva Cesar på Sagobygden.blog. Passa på att prenumerera!

MEDLEMSRESAN 2022

EN SAGOLIK RESA TILL SCHWEIZ

27 medlemmar i Berättarnätet Kronoberg har varit på en mycket välplanerad upplevelserik resa i Schweiz. Alla kände sig vältränade, mätta och nöjda efter resan. Det har varit en skräddarsydd resa i naturens, kulturarvets och berättandets tecken. Guider har varit Andrea Hofman och hennes man Hansjürg, som bor i Sverige under somrarna, då Andrea också ger tyska guidningar på museet.

De har visat sina smultronställen i trakterna kring Interlaken. Sägenomspunna platser i de vackra dalgångarna, hisnande alper, pittoreska små städer och byar, slott, museum som slår vakt om det säregna schweiziska kulturarvet, båttur över sjön Vierwaldstätter till en sägenplats knuten till legenden om Wilhelm Tell.

Deltagarna har färdats med tåg genom alppass, i gondoler högt upp i bergen och de som önskade, kunde vandra vidare upp på höjderna. De hann också med besök på Gruyère för att smaka på ost och choklad. Veckan avslutades med en personlig berättarguidning i Luzern tillsammans med Andreas schweiziska berättarvänner.

VÅRA BESÖKARE

2022 var året när världen öppnade sig efter en lång period med restriktioner, mycket glädjande för oss och våra besökare. Under våren behöll vi fasta insläppstider under lovöppet för att besökarna fortsatt skulle känna sig trygga, för att sedan under sommar och höst återgå till helt öppna evenemang. Detta har enbart fått positivt gensvar från våra besökare, samtidigt som vi har märkt en försiktighet i bokningar på grund av senaste årens osäkerhet.

BESÖKARE I SAGOMUSEET	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Barn och ungdomar	1732	2986	1411	1471	2827
därav skolbarn	1345	1056	930	404	1241
Vuxna	4066	3349	2234	1744	3200
TOTALT	**5799**	**7391**	**3645**	**3215**	**6027**

FESTIVALEN	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Barn och ungdomar	263	247	723	158	266
Vuxna	3487	3372	392	1705	1485
Digitalt (en programpunkt)	---	---	5839	9649	48
TOTALT	**3750**	**3619**	**6954**	**11512**	**2629**

PROGRAMVERKSAMHET UTANFÖR SAGOMUSEET	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Sommar i Sagobygden	1252	877	1301	2008	1361
Café Fontaine	171	180	99	140	175
Gamla Torg - Berättelser & Musik i sommarkväll	1080	822	250	277	607
Gamla Torg - Digitalt under pandemin	---	---	11454	4574	---
TOTALT	**2503**	**1879**	**13104**	**6999**	**2201**

PEDAGOGISK VERKSAMHET UTANFÖR SAGOMUSEET	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Antal elever, inkl. skolprogram. Kultursk. LNU	4309	5511	5393	7136	4079
Sagostunder	918	808	385	414	572
Sägenresor	137	196	63	25	35
Föreställningar/föreläsningar/fortbildningar	2582	2540	1592	5738	3247
TOTALT	**7946**	**9055**	**7433**	**13288**	**7933**

TOTALT	**20209**	**21940**	**31136**	**35014**	**18790**
Information om verksamhet, möten, mm.	5000	9697	789	500	3740
Digitala besök, övrigt	---	---	24888	1800	---
TOTALT SAMTLIGA PUNKTER	**25209**	**31637**	**56813**	**37314**	**22530**

KOMMENTARER

Under pandemin hade vi många uppdrag, då vår verksamhet kan vara utomhus och i alla väder. För vår del märktes suget efter andra kulturella uttryck när Sverige öppnade upp, detta har påverkat vår verksamhet med mindre bokningar. Med möjligheten att träffas fysiskt har många valt bort digitala evenemang. Kombinationen större utbud och mindre digitala evenemang har resulterat i minskade siffror.

ORGANISATION

STYRELSE

ORDFÖRANDE: Per Gustavsson
VICE ORDFÖRANDE: Maria Berglund
KASSÖR: Bengt Johansson
LEDAMÖTER: Agneta J-son Granemalm, Katarina Lönngren Rask,
Irene Olofsson, Kjell Sundberg och Bengt Göran Söderlind
ARBETSUTSKOTT: Per Gustavsson, Bengt Johansson, Maria Berglund. Föredragande Tine Winther.

REVISOR OCH VALBEREDNING

REVISOR: Auktoriserad revisor Helen Svensson
LEKMANNAREVISOR: Saga Alexandersson och Inga Ståhl
VALBEREDNINGENS LEDAMÖTER: Björn Gullander och Britt Lundin Johansson
SUPPLEANTER: Anna Lilljequist och Ulf Alexandersson

Årsmötet hölls den 24 mars 2022 på Sagomuseet.
Föreningen har haft fem protokollförda au-möten och sex styrelsemöten.

ARBETSGRUPPER

ARBETSGRUPPEN FÖR PROGRAMAKTIVITETER: Agneta J:son Granemalm, Eva Cesar,
Saga Alexandersson, Anna Lilljequist och Lotta Welmsö
BLOGGRUPPEN: Per Gustavsson, Anna Lilljequist, Saga Alexandersson,
Mikael Thomasson och Lina Midholm

PERSONAL

Tine Winther, **verksamhetsledare** 100 %
Fredrik Elg, **utredare** 50% 2 januari - 30 april
Lina Midholm, **berättarantikvarie** 100 %
Lotta Welmsö, **marknadsförare, kommunikatör** 100 %
Ida Kånneby, **projektsamordnare, producent** 100 %
Dörthe Drewsen, **kanslist** 50 % till 31 juli sedan 75%
Camilla Ek, **berättarpedagog** 100 %
Mia Vickell, **berättarpedagog** 100 %
Jakob Elofsson, **berättarpedagog** 100% från 24 januari
Majvor Andersson, **kontor, vaktmästeri, trädgård** 50 %
Ingalill Eriksson, **lokalvårdare** 25 %

SOMMARPERSONAL

Andrea Hofman, volontärsarbete. Zulihan Ismailov sommarjobbade tre veckor via Ljungby kommun.

TILLFÄLLIG PERSONAL

Siw Svensson, Ann-Karin Ånman, Ola Henricsson, Björn Gullander, Kjell Sundberg, Mia Einarssdotter och Ellen Sjömålen. Därtill ett antal arvoderade berättare för olika evenemang. Fotografer i denna verksamhetsberättelse är Agneta Json Granemalm, Björn Gullander, Sofie Ernerot, Lotta Welmsö, Eva Cesar och Alexander Hall.

ÅRSREDOVISNING 2022

Föreningen Berättarnätet Kronoberg driver Sagobygden. Verksamheten värnar om den muntliga berättartraditionen, vilken är en del av vårt immateriella kulturarv.

Sagobygden innefattar; Sagomuseet i Ljungby, Sägenplatser i Ljungby, Älmhult och Alvesta samt Sagobygdens Musik- & Berättarfestival.

Utöver nämnda verksamheter erbjuder föreningen kurser och utbildningar i muntligt berättande/storytelling riktade mot näringslivet, en universitetskurs, lärarfortbildningar, omfattande skolverksamhet enligt läroplan, berättarföreställningar för alla åldrar på olika teman och specialanpassade upplägg för olika unika målgrupper. Våra program erbjuds på Sagomuseet eller på en plats där gruppen önskar.

Berättarnätet Kronoberg är ackrediterade rådgivare till FN-organet Unesco om konventionen för tryggandet av det immateriella kulturarvet.

FLERÅRSÖVERSIKT	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	2 632 288	3 004 803	2 180 669	2 594 348
Resultat efter finansiella poster	--399 225	1 382 224	930 459	39 277
Soliditet (%)	53,80	68,73	37,40	28,70

Definitioner av nyckeltal, se noter. Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter. Berättarnätet Kronoberg - org nr 829000-9110

RESULTATRÄKNING		2022-01-01	2021-01-01
	Not. 1	2022-12-31	2021-12-31
Föreningens intäkter			
Nettoomsättning		2 632 288	3 004 803
Övriga rörelseintäkter		4 218 113	5 341 662
Summa föreningens intäkter		**6 850 401**	**8 346 465**
Föreningens kostnader			
Handelsvaror		-165 830	-170 033
Övriga externa kostnader		-1 589 349	-2 025 106
Personalkostnader	Not. 2	-5 495 919	-4 767 528-
Summa föreningens kostnader		**-7 251 098**	**-6 962 667**
Rörelseresultat		**-400 697**	**1 383 798**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		3 416	253
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 944	-1 827
Summa finansiella poster		**1 472**	**-1 574**
Resultat efter finansiella poster		**-399 225**	**1 382 224**
Resultat före skatt		**-399 225**	**1 382 224**
Årets resultat		**-399 225**	**1 382 224**

STYRELSENS BIFALL

Det är styrelsen uppfattning av verksamheten på alla punkter har drivits i enlighet med riktlinjer som angivits.

Per Gustavsson	Maria Berglund	Bengt Johansson
Irene Olofsson	Agneta J-son Granemalm	Kjell Sundberg
Katarina Lönngren Rask	Bengt-Göran Söderlind	

BALANSRÄKNING		2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR	Not.		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	3	10 000	10 000
Summa materiella anläggningstillgångar		**10 000**	**10 000**
Summa anläggningstillgångar		**10 000**	**10 000**
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Färdiga varor och handelsvaror		207 549	300 299
Summa varulager		**207 549**	**300 299**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		390 451	263 071
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		32 255	104 200
Summa kortfristiga fordringar		**422 706**	**367 271**
Kassa och bank			
Kassa och bank		4 342 079	3 802 992
Summa kassa och bank		**4 342 079**	**3 802 992**
Summa omsättningstillgångar		**4 972 344**	**4 470 562**
SUMMA TILLGÅNGAR		**4 982 334**	**4 480 562**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital	Not.4		
Eget kapital vid räkenskapsårets början		3 079 929	1 697 705
Årets resultat		-399 225	1 382 224
Eget kapital vid räkenskapsårets slut		**2 680 704**	**3 079 929**
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		0	1 400
Leverantörsskulder		75 906	179 365
Övriga skulder		181 969	188 579
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2 043 755	1 031 289
Summa kortfristiga skulder		**2 301 630**	**1 400 633**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**4 982 334**	**4 480 562**

NOTER

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Materiella anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider: Inventarier, verktyg och installationer. Antal år: 10

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

Not 2. Medelantal anställda	2022	2021
Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.		
Medelantal anställda har varit	10	10

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

Not 3. Inventarier, verktyg och installationer	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	233 080	233 080
Utgående anskaffningsvärden	233 080	233 080
Redovisat värde	10 000	10 000

ÖVRIGA NOTER

Not 4. Definition av nyckeltal

Soliditet. Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Revisorer

Helen Svensson	Saga Alexandersson
Auktoriserad revisor	Lekmannarevisor

FRAMÅTBLICK

2023 fyller UNESCOs 2003 konvention 20 år, vilket kommer firas i över 180 länder runt om i världen. Berättarnätet Kronoberg kommer bland annat fira detta med ett seminarium/workshop under årets berättarfestival i samarbete med Institutet för språk och folkminnen (Isof).

Kulturarvsdagarna 8-10 september kommer bära prägel av konventionen och vi kommer delta i workshop och seminarier på olika håll både nationellt och internationellt under året.

Vi går in i 2023 med många spännande projekt, vilket kommer berika vår verksamhet med nya erfarenheter. Vi fördjupar vårt arbete med det vetenskapliga rådet som ger oss nya perspektiv på vår verksamhet. Vi hoppas att efter sommaren kunna utvidga vår verksamhet med nya lokaler, där våra medlemmar kan få en given plats.

Att vara en del av Berättarnätet Kronoberg innebär möjligheter att utveckla det muntliga berättandet inom flera områden.

Tine Winther / Verksamhetsledare Sagobygden

Alvesta kommun
Ljungby kommun
Älmhults kommun
REGION KRONOBERG

VARMT VÄLKOMMEN
SOM MEDLEM I EN KREATIV FÖRENING
MED UNESCO-STATUS,
BERÄTTARNÄTET KRONOBERG SOM DRIVER:

SAGOBYGDEN - SAGOMUSEET
SÄGENPLATSERNA - BERÄTTARFESTIVALEN
& PEDAGOGISK VERKSAMHET

Scanna QR-koden så kommer du till Sagobygden.se
för mer information om hur du blir medlem

SAGOBYGDEN.SE

BERÄTTARNÄTET KRONOBERG

SAGOBYGDEN | MÄRTA LJUNGBERGSVÄGEN 1 | 341 35 LJUNGBY | 0372-148 55 | KONTAKT@SAGOBYGDEN.SE | SAGOBYGDEN.SE